

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno ..... Din 12.50
pololetno ..... Din 6.25
Posamezna številka ..... Din 0.50

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
upravnavaj si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase ..... Din 0.25
uradne razglase ..... Din 0.40
reklame ..... Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Občni zbor okrožnega odbora SKS. za bivšo Stajersko

bo v soboto dne 22. aprila ob pol enajstih dopoldne v prostorih gostilne Halbwidl v Mariboru.

Tovariši! Udeležite se občnega zbora polnoštevilo!

Tovariši, tovarišice!

V nedeljo dne 7. maja ob enajstih dopoldne bo na javnem trgu v Radovljici

velik shod SKS.

Na shodu bodo govorili tovariši: minister Pucelj, narodni poslanec Kušar in zastopnik obrtnikov Ogrič.

Udeležite se shoda polnoštevilo!

Shodi „Samostojne kmetijske stranke“ v Posavju.

Večja okrajna shoda SKS. bosta v nedeljo dne 21. maja, in sicer:

za brežiški okraj ob devetih dopoldne na dvorišču „Narodnega doma“ v Brežicah in

za sevnjski okraj ob dveh popoldne v Sevnici.

Na shodih bodo govorili minister za kmetijstvo, tovariš Ivan Pucelj, in drugi tovariši. Vse podrobnosti glede shodov se bodo objavile pravočasno.

S tem vabimo na shoda že sedaj vse somišljenike kakor tudi vse nasprotnike. Tovariši! Skrbite za to, da bo udeležba na shodih iz vseh krajev navedenih okrajev kar najmnogobrojnejša! V Kozjem se bo priredil enak shod meseca junija.

Šusteršičeva knjiga.

V nasprotju z drugimi govorimo mi o Šusteršičevi knjigi in ne o brošuri. Preobširna je namreč njena vsebina in prevelika je njena notranja vrednost, da bi jo mogli vzprejeti z različnimi brošurami, ki so izšle v sramoto slovenskemu narodu. In brez ozira na naše načelno in staro nasprotstvo proti drju Šusteršiču, naglašamo, da ni njegova knjiga samo uničujoča obsodba klerikalizma in njegovih voditeljev, temveč da je tudi častno izpričevalo za drja Šusteršiča kot zmožnega politika. Njegove misli o državi in o klerikalizmu so take, da bi pač zaslužile večjo pažnjo slovenske javnosti. Če se to ni zgodilo, vidimo vzrok v tem, ker je Šusteršičeva knjiga tako uničujoča obsodba klerikalizma, kakršne še ni doživel slovenski svet. Dobro je poznal «klerikalni vojvoda», kakor nazivlje dr. Šusteršič samega sebe, klerikalno stranko in njene voditelje, zaradi česar je njegov glas vsega uvaževanja vreden in v marsikaterem oziru celo merodajen. Popolnoma brezpomembno je, ali govori iz drja Šusteršiča le maščevalnost, ali pa v resnici tudi želja služiti pravici, kajti dr. Šusteršič navaja dejstva, in sicer tako močna dejstva, da je vprašanje nagibov popolnoma stranskega pomena. Poudariti pa je treba še nekaj. Kdor je prelistal knjigo le površno, je moral uvideti, da dr. Šusteršič nikakor še ne strelja z najtežjimi topovi, temveč da ima v zalogi še dosti pikantnega in smrtnega orožja, česar se klerikalni mogotci zavedajo v polni meri. Zato tudi molče kot grob in zato poizkušajo z molkom ubiti vpliv Šusteršičeve knjige. Popolnoma brezupno početje, kajti pravilno pravi dr. Šusteršič, da bo resnica prodrla, če ne danes, pa jutri.

Dasi pa je Šusteršičeva knjiga tako porazna obsodba klerikalcev, da bi morali takoj izginiti s političnega

površja vsi današnji klerikalni voditelji, se vendar ne udajamo nobenim iluzijam. Vemo, da bo klerikalna stranka za enkrat še obdržala svojo moč, ker je zaslepljenost ljudstva prevelika, agilnost neklerikalnih strank pa premajhna, in ker vežejo koritarski interesi sedanje voditelje SLS. preveč enega na drugega, da bi postali borci resnice. Ampak vseeno pomeni Šusteršičeva knjiga za sedanjo SLS. smrtonavno rano, ki je klerikalci nikdar ne bodo zacelili, kajti premnogi bodo vendarle izpregledali. In to žalno naraščajoče spoznanje bo oni hudournik, ki bo odrešil slovenski narod klerikalizma. Ni je pa na svetu tudi sile, ki bi mogla ta hudournik zaježiti.

V slovenski javnosti se je načelo tudi vprašanje, kdo je pomagal drju Šusteršiču. Čeprav je to vprašanje čisto gotovo drugovrstne važnosti — odgovor na fakta je namreč najvažnejši — so klerikalci vendar hoteli iz tega vprašanja kovati politični kapital. Razglasili so, da tiči dr. Žerjav za drjem Šusteršičem, ter računali, da bodo preplašili na ta način svoje vernike tako, da tudi drja Šusteršiča ne bodo poslušali. Značilno za slovenske razmere je, da je pomagala pri tem klerikalnem narodnosocialistična «Jugoslavija», ki presoja v zadnjem času očitno vse politične dogodke le s stališča županskega vprašanja v Ljubljani, ne pa s stališča narodnosocialističnega programa.

Trojen je bil namen Šusteršičeve knjige, kakor pravi njen zadnji stavek: Podati izpričevalo resnici, pokazati volka v ovčji obleki, to je razgaliti klerikalce, ter položiti račun o samem sebi.

Z lepo odkritosrčnostjo govori dr. Šusteršič o svojem srbofobstvu in o svojem strankarskem delovanju. V marsičem more z uspehom položiti račun in brez drugega mu prizna-

vamo tudi mi, da je storil med vojno nekaj za kranjskega kmeta. In prav radi priznavamo tudi to, da je bilo v klerikalni stranki sličnih «nacionalistov», kakršnen je bil dr. Šusteršič, še prav mnogo. Priznavamo dalje, da je bil tudi velik del napredne javnosti pod vplivom lažnive ideologije habsburškega trializma in da je bil pred vojno in v prvih letih vojne le majhen krog onih, ki so hoteli svobodno jugoslovansko državo pod vodstvom Karadžordževićev. Ampak vse to ni bilo tisto, kar smo drju Šusteršiču in njegovim majhnim naslednikom najbolj zamerjali. Bili smo in smo še proti njemu vsled njegovega antinacionalnega ali vsaj anacionalnega stališča. Neoprostljiv greh je, da je ubil dr. Šusteršič ono vzvišeno narodno čustvo, ki so ga rodili septemberski dogodki. In enako mu ne moremo odpustiti, da je bil on tisti, ki je pod plaščem krščanstva zanesel v naš narod tako brezobzirno okruten in strasten politični boj, da smo bili vsled njega nezmožni za vsak resen nacionalni boj. Dr. Šusteršičeva krivda je, da je zavzel ozir do stranke višje mesto kot ozir do naroda. Njegova krivda je, da se ni nacionalizem gojil v vseh slojih naroda. Tega dejstva ni mogel dr. Šusteršič izbrisati v svoji knjigi, pa naj bi navedel še toliko lepih parlamentarnih izjav. Bolj kot izjave cenimo praktično delo, ki pa govori proti drju Šusteršiču, kar je vzrok, da ostanemo njegovi nasprotniki, njegovi legitimni nasprotniki, kakor pravi sam. Na račun klerikalne stranke, svojega otroka, je hotel dr. Šusteršič oprati sebe. Posrečilo se mu je sicer, da je uničujoče umazal klerikalce, toda sebe ni opral. Ostal je črn, kakor je bil. Dokazal je sicer, da so v SLS. še mnogo slabši in mnogo nezmožnejši ljudje, toda tudi na njem samem ostane žig za narod škodljivega politika. Zato se bomo borili proti njemu z enako odločnostjo kot dosedaj, kajti le za politike čiste preteklosti smo.

Se odločnejši nasprotniki pa smo sedanjim kolovodjem v klerikalni stranki, kajti poleg vseh Šusteršičevih napak imajo še to napako, da so nezmožni za vsako delo. Pod Šusteršičevim vodstvom sta propadala nacionalna zavest in kulturni napredek dežele, ni pa nazadovalo gospodarsko stanje dežele. Sedanji klerikalci pa so dosegli, da je dežela tudi gospodarsko propadala. Mirne vesti ponavljamo za drjem Šusteršičem, da je dosegla SLS. tekem dveh let svoje vlade edinole neuspehe na vseh poljih. Dasi najfanatičnejši strankar, je bil dr. Šusteršič vendar delavec in mislimo, da osebno tudi pošten, sedanjí njegovi nasledniki pa poznajo le strankarstvo in koritarstvo in jim je vse drugo tuje. Drju Šusteršiču je bila stranka orodje moči, našim klerikalcem pa je stranka zgolj korito. V tem dejstvu tiči velikanska razlika med Šusteršičem in njegovimi nasledniki, kar edino je vzrok, da nam je osebno dr. Šusteršič ljubši kakor današnji mogotci SLS.

Sijajno pisana in dejstev bogata dr. Šusteršičeva knjiga je dokument klerikalne sramote, ki govori s tako prepričujočo silo, da je SLS. največje zlo v našem narodu in da je tuberkuloza v kosteh in mozgu našega naroda, da je Avgijev hlev, ki se ga ne da očistiti, temveč ga je treba le požgati. Šusteršičeva knjiga

pa je obenem tudi dragocen donesek k naši politični zgodovini. Z njo se je vendar enkrat razkrilo ozadje majske deklaracije in vendar enkrat se je pokazala ona težka in bridka resnica, da je namreč ves narod iskreno razumel majske deklaracije, da jo pa tako niso razumeli vsi njeni očeti. Majska deklaracija je bila podstava dr. Koroščeve slave; kako brez pravice, dokazuje jasno dr. Šusteršičeva knjiga.

Ker služi dr. Šusteršičeva knjiga še v marsičem drugem resnici, zato jo pozdravljamo, pa čeprav bi povzročila rehabilitacijo našega najmočnejšega nasprotnika. Saj je dostikrat mnogo prijetnejše se bojevati z močnim kot s slabotnim nasprotnikom. Na vsak način pa ljubimo bolj tiste, ki se bore odkrito, kakor pa one, ki delajo to zahrbtno. In tudi to, da so sedanji mogotci SLS.

Kaj je povedal dr. Šusteršič?

Na 211 straneh priobčuje dr. Šusteršič o klerikalni stranki uničujoča razkritja, ki so tako zanimiva in tako ostra, da bi zaslužila, da se seznanj z njimi vsak Slovenec. Še nikdar se ni zgodilo v slovenski politiki, da bi kak politični voditelj tako uničujoče obsodil lastno delo, kakor je to storil dr. Šusteršič. Tako je tudi v tem oziru dosegla klerikalna stranka prvenstvo in čisto pravilno pravi «Novi čas», da dr. Tavčar ne bi bil tega zmožen. Taka politična morala je mogoča pač le v klerikalni stranki!

Bistvo dr. Šusteršičevih odkritij leži v nastopnem:

Klerikalizem je v narodni državi nezmišl. Škodo imajo od njega država, narod in cerkev, korist pa je le tropa političnih verižnikov, ki se je polastila vodstva SLS.

Kdo je današnja SLS.?

To je samo ozki krog ljudi, ki sede večinoma v Ljubljani in v Mariboru in ki imajo stranko popolnoma v rokah. Vsi ostali pristaši klerikalne stranke pa so žrtev te skupine. Duhovščina ravno tako kot kmetje. Po svojem bistvu ni SLS. nič drugega kakor trgovska družba z zelo omejeno zavezo za izkoriščanje načel in idealnega stremljenja slovenskega ljudstva. Najprej tolarji, to je lastna oseba, potem šele vse drugo.

Uspehi SLS. v državi SHS.

Na polju notranje in zunanje politike je doživela SLS. v naši državi le izgubljene bitke. Ona je kriva, da je prišlo do Rapalla, samo ona pa je tudi kriva, da smo izgubili Koroško. Dr. Korošec in «koroški kočijaž» dr. Brejc sta glavna krivca naše narodne nesreče. Oboje je dr. Šusteršič neovrgljivo dokazal. «Eno samo zaslug jim priznavam brez ovinka» pravi dr. Šusteršič. «Spoznali so še pravočasno, da se avstrijska ladja potaplja in v pravem času so položili svoj dotlej svetel avstrijski patriotizem, na kar so nemalo ponosni. Za, da moram ta ponos nekoliko spraviti v sklad z realnostjo. Prve zapuste potapljačo se ladjo — podgane!

Avstrijakantstvo drja Korošca.

Obširno razlaga dr. Šusteršič svoje stališče do jugoslovanske ideje. Priznava, da je bil načelni nasprot-

mostri v zahrbtnem boju, je dokazal dr. Šusteršič.

Vseeno je nam, ali zmaga v klerikalni stranki ena ali druga struja. Pač pa je za nas glavno to, da razbijemo klerikalizem, kar pa se nam posreči le z delom in s požrtvovalnostjo. Zategadelj, tovariši, pogumno v boj in neustrašno med narod! V boju vam bo dobro sredstvo tudi Šusteršičeva knjiga, česar ne prezrite! Najvišje zadoščenje smo dosegli s to knjigo, kajti na neovrgljiv način je potrdil bivši «klerikalni vojvoda» vse tisto glede klerikalizma, za kar se borimo mi že leta in leta.

To zadoščenje mora pomnožiti našo voljo ter ohrabriti tudi zdajnjega omahljivca, zakaj dokazano je, da smo imeli prav in da je resnica za nami.

Tudi po Šusteršičevi knjigi vam kličemo: V boj za Staro pravdo!

nik velesrbske ideje in odločen pristaš habsburške misli. Toda vse to so bili tudi drugi in še celo v večji meri. Dr. Korošec n. pr. je začetkom leta 1917. podajal bolj patriotične izjave kakor sam dr. Šusteršič. In po onem sramotnem shodu ob začetku vojne, ko se je spozabil dr. Šusteršič do tako nizkih hujskarij, da se jih sramuje danes omenjati, mu je pisal dr. Krek: «Vsi smo Tvoji». Tenor dr. Šusteršičevih izjavanj je: Vsi smo bili avstrijakanti. Toda jaz sem bil pošteno za stvari in nikdar nisem pozabil na ljudske zahteve, vsi drugi, osobito dr. Korošec, pa so postopali nepošteno in klečeplaško. Iskreni srbofilci so bili le mladoliberalci. Nad vse težke očitke je izrekel dr. Šusteršič nad drjem. Korošcem, ki je zaradi tega dolžan javnosti odgovoriti. Tudi v oni nekrščanski stvari, ko je s pomočjo dr. Šusteršičevega dela splezal kvišku, ga potem zahrbtno zabodel ter mu odrekel pomoč! Molk v tej zadevi pomeni priznanje. Zapomnite si to dr. Korošec. Tudi o drju. Kreku je povedal dr. Šusteršič nekatere nerodnosti.

Naša država

je v bistvu zdrava. Politične napake skoraj vseh strank pa so jej silno škodovale. Zalostno je, da vidijo stranke napake le tedaj, kadar so v opoziciji. Država mora postati narodna stvar, vsakdo mora spoznati, da je državen interes njegov interes. Usodna napaka je, da se presoja vse po tem-le redu: 1.) kasta, 2.) država, 3.) narod. Interes vladajočih je nad interesom države in ljudstva. Predpogoj vsega ozdravljenja leži v strankah. Drugo je dobra uprava. Tretje in morda glavno je, da je treba vpoštevat posebnosti vsakega plemena in vsake pokrajine. Doseči je treba pošteno spravo med plemeni. Sporazum s Hrvati je nujen. Zavedajmo se, da je onkraj državne skupnosti edinole mizerija za vse. Po prihodnjih volitvah se naj izvrši močna grupacija strank. Geslo pomirjenja zavladaj! Amnestija za vse politične pregreške naj se razglasi! Z vsemi sosedi je treba živeti v miru in skleniti z njimi trgovinske pogodbe. Ideal bodi: en narod, ena država od Jadrana do Črnega morja! Jugoslovansko carstvo od Jadrana do Ponta ni prazen sen. Vprašanje

ga niso spoznali le vsi zavedni in dobrega gospodarstva željni obrtniki, marveč tudi vsi oni tovariši, ki imajo sicer nekoliko vezane roke, ki pa soglašajo v principu v glavnem že davno z nami. Da pa se «mogle» čim prej razprše ter zasije tudi gorenjskemu obrtništvu lepše solnce svobode, bomo objavili v kratkem nekatere črtice izpod peresa gospoda Lovra Rebolja iz Kranja, da pojasnimo tudi «zvezarjem», kako trnjevo pot in smolo ima ta gospod, ki hoče organizirati obrtnike naše lepe Gorenjske v okviru SLS.

Kaj neki bo rekel k temu g. Ogrin, ko dobi takšnega kompanjona?

Obrtniki Gorenjske! Bližajo se volitve v oblastne in sreske skupščine.

Potrebno je, da je obrtnik povsod zastopan. Bojimo se, da Vas prve in druge volitve prehitite. Zato Vam kličemo iz dolenske metropole, kjer je zastopano vse dolensko obrtništvu: Združite se, podajmo si roke! V «Obrtni organizaciji» je dovolj prostora za vse obrtnike naše nam mile Slovenije. Iztrebite ljuljko in rešen bo obrtni stan!

Zategadelj vsi obrtniki v «Obrtno organizacijo za Slovenijo»!

Vprašujete se: kdo je naš zastopnik in kdo naš zagovornik. Odgovor leži na dlani. Zakaj nam ni treba voditi knjig o poslovnem prometu? Kdo je nastopil prvi za izenačenje davkov? Kdo kliče na odgovor ne-

pravilno postopajoče obrtne nadzornike (inspektorje rada)? Kdo dela proti osemurnemu delavniku? Kdo je dosegel uspehe za obrtni stan?

Vse to je dosegla SKS. in edino SKS. Zato pa je tudi dolžnost obrtnikov, da se organizirajo vsi brez izjeme v «Obrtni organizaciji za Slovenijo» v Novem mestu. V slogi je moč! Zategadelj na delo za organizacijo, da bomo za volilno borbo zadostno pripravljeni!

Dolenjski obrtniki.

Obrtniške vesti.

(Obrtniško društvo za Novo mesto in okolico) naznanja vsem rednim in podpornim članom, da bo

reden mesečni shod v nedeljo dne 30. maja ob pol dveh popoldne. Z ozirom na važnost dnevnega reda in z ozirom na to, da je naslednjega dne prvi majnik, se naprošate vsi člani, da se udeležite tega važnega shoda polnoštevilo. — Odbor.

(Obrtniškim društvom Slovenije) izporočamo, da je v «Kmetijskem listu» pod naslovom «Obrtniki» vsem društvom brezplačen prostor za objave mesečnih shodov in zborovanj na razpolago. Obrtniki! Zavedajte se lastne organizacije in potrebe skupnega dela ter poročajte v «Obrtniku» o vseh važnih stanovskih in stanovskopolitičnih zadevah! Ker bodi obrtnik voditelj obrtniške

misli, zato vsi na delo! V združenju je naša moč!

ANTISEPTIČNO, ČISTILNO, OSVEŽUJOČE, oživljajoče in krepi deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči in že 25 let jako priljubljeni «Elsafluid», ki je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje, se uporablja za drgnjenje rok, nog, hrbta in celotnega telesa in služi kot lepotilo (kosmetikum) za negovanje kože, las in ust. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštnino vred 72 kron. Razpošilja ga: Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 344 (Hrvaško).

ANDREJ OSET, Maribor,
Aleksandrova cesta št. 57; telefon št. 88,
trgovina z deželnimi pridelki, drvni, pre-
mogom in vinom, se priporoča za naku-
povanje in prodajanje po najugodnejših
cenah. — Naslov za brzojavke: Andrej
Oset, Maribor.

Vpoštevajte oglase
(insetate)
v „Kmetijskem listu“!

„Ekonom“,
osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7
ima vedno v zalogi:

drobno jedilno sol,
lepo suho koruzo,
kristalni sladkor,
milo za pranje,
pšenične otrobe,
pšenično moko št. 0,
pšenično moko za kuho,
pšenično moko za kruh,
semenski oves,
koruzno moko in zdrob.

Šivalni stroji
v vseh opremanj za rodbinsko in obrtno rabo
so dospeli.
Veletna garancija.
Josip Petelinc v Ljubljani,
Sv. Petra nasip št. 7.

Mlatilnica s tresilnikom
še malo rabljena,
se po ugodni ceni proda.
Franz Derling v Hlepacah, p. Lesce.

Gonilne jermene
is la usnja za tovarne, mlino, šage in
poljedelske stroje v vsaki širini ima v
zalogi
IVAN KRAVOS v Mariboru.

Umetna gnojila:
kajnit, dušik, kali in fosfate

oddaja po najnižjih dnevni cenah

tvrdka Anton Tonejc in drug
Maribor, Milnska ulica št. 23, tel. št. 68.

Podzaloge v Krškem, Šmartnem pri Litiji, Višnji
gori, Semiču in Straži.

Na vprašanja glede gnojenja dajemo brezplačno
pojasnila in navodila.

Zahtevajte **milo z gazelco!**
povsod

Posojilnica v Radovljici
razpisuje

mesto praktikanta.

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in študij kakor tudi zahtev je vposlati do dne 1. maja t. l.

Dolniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Gostilničarji, kavarnarji in vinogradniki, pozor!

Trgovina z vinom Franjo Cajnko
v Slovenjgradcu.

Naznanjam, da sva se s kompanjonom A. Osetom razdružila in da vodim nadalje sam vinsko trgovino v Slovenjgradcu, katero sem si kot lastnik večjih vinogradov in kot poznavalec vseh boljših vinorodnih krajev uvedel tako, da lahko o vsakem času svojim cenjenim odjemalcem postrezam z najboljšim blagom. V moji zalogi so ta-le vina: muškatelj, graševina (rizling), burgundec, traminec, šipon in druga boljša namizna vina iz vseh boljših vinorodnih krajev. V zalogi imam tudi vino v steklenicah (buteljkah).

Kupujem vsa najboljša vina od producentov po najvišjih cenah. Vsem starim in novim odjemalcem se priporočam ter ostajam z vsem vpoštevanjem

Franjo Cajnko.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon
int. št. 3

Ljubljana

Telefon
int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Za pomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskalno v najnovjših vzorcih in bogati izbera, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozorjamo obenem -- tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. --

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

Vplačena delniška glavnica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Cetovni račun 12.205.

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.